

Bij deze wil ik als melkveehouder een reactie geven op het convenant dierwaardige veehouderij.

Vooropgesteld wil ik aangeven dat de Nederlandse melkveehouderij sector qua dierwelzijn koploper is binnen Europa en wereldwijd. Vanuit een wederkerig belang wordt al decennia gestreefd naar verbetering van het dierwelzijn. Immers, als het dier onder goede omstandigheden wordt verzorgd, wordt de veehouder beloont met een gezond en productief dier dat lang zonder problemen kan worden gehouden op het bedrijf. Dat is waar wij elke dag naar streven.

Inzichten veranderen daarin en worden geleidelijk geïmplementeerd in de dagelijkse praktijk. Men moet zich daarbij realiseren dat een melkveestal wordt gebouwd voor een verwachte levensduur van 25 á 30 jaar en dat kleine aanpassingen in de loop der tijd vaak wel mogelijk zijn, maar dat echt grote verbeteringen pas gerealiseerd kunnen worden bij nieuwbouw van stallen.

Vergunningen

Daarbij lopen we al jaren op tegen het vergunningenbeleid in Nederland. Op dit moment is door diverse gerechtelijke uitspraken het intern salderen niet meer mogelijk en zijn er sowieso vrijwel geen goedgekeurde systemen die emissie reduceren en daarbij ook qua dierwelzijn en economische factoren voordelen bieden. Daar komt bij dat elke aanpassing op je bedrijf op dit moment betekent dat je een nieuwe nb-wet vergunning aan moet vragen en dat je hele bedrijf als een nieuw project wordt beoordeeld, waarbij je het risico loopt dat je latente rechten verliest of zelfs je gehele vergunning als de natuur in je omgeving overbelast is voor stikstof. Ook is de kans groot dat MOB procedures tegen je start. Dit alles kost veel tijd en brengt hoge kosten met zich mee qua procedures voor de vergunningverlening.

Zolang de overheid niet in staat is om de vergunningverlening sneller, eenvoudiger, goedkoper en met zekerheid van behoud van bestaande rechten, te organiseren, zal er van dit hele convenant niets terecht komen. Hier in de omgeving worden moderne bedrijven die qua dierwelzijn voorlopers zijn in de sector, opgekocht en gesloopt en alle perspectief voor bedrijven die door willen en stappen willen zetten qua dierwelzijn vernietigd door allerlei opeenstapeling van wet- en regelgeving. Ook in dit convenant wordt onvoldoende gewaarborgd dat we in lijn met melkveehouderij in omliggende landen en wereldwijd optrekken, zodanig dat wij ons economisch ook kunnen handhaven in de markt.

Specifiek wil ik nog een aantal zaken noemen uit het convenant die mijn inziens ontbreken of waar onvoldoende rekening mee wordt gehouden.

Aantal vreetplekken per dier

Waar gesproken is over 1 vreetplaats per melkkoe is dit afgezwakt naar voldoende vreetplaatsen. De gedachte is dat een koe een kuddedier is en alle koeien gelijktijdig wensen te eten, liggen e.d. Wij zien echter in onze stal, waarbij de koeien gemolken worden met melkrobots en het voer continu wordt aangeschoven met een robot, de koeien dit groepsgedrag veel minder vertonen. Sterker nog, wij vinden dat we onvoldoende goed gevoerd hebben als koeien dit gedrag wel hebben. Eén keer per dag wordt een ruime hoeveelheid restvoer verwijderd en vervangen door een vers mengsel van voer. Wanneer ze dan vrijwel allemaal tegelijk naar het voerhek gaan, komt dit door te weinig kwalitatief restvoer en moeten we dit aanpassen. Als er continu voldoende goed voer voor ligt en óók bereikbaar is voor de koeien door het aanschuiven, zien we dat het voerhek slechts gedeeltelijk bezet is. Dit komt ook doordat het melkproces, op basis van vrijwillige toegang, 24 uur per dag doorgaat en niet zoals bij een melkstal twee tot drie keer per dag de gehele kudde binnen korte tijd wordt gemolken.

Bij de bepaling van wat voldoende vreetplekken zijn, zou daarom ook rekening moeten worden gehouden met het melksysteem en het al dan niet aanwezig zijn van een automatische voeraanschuif systeem.

Veel ligboxenstallen zijn gebouwd als 3-rijige stal, ook die van ons is een 2x3-rijige stal met een voergang in het midden. Voordelen hiervan zijn dat je compacter kunt bouwen, maar wel in verhouding tot het aantal boxen minder voerhek hebt dan bij een 2-rijige stal. Dit probleem wordt wel minder groot bij nieuw te bouwen stallen, omdat boxen en looppaden tegenwoordig breder worden gebouwd. Maar een 3-rijige stal bouwen met 1 voerplek per koe is vrijwel niet te doen. Daarbij levert een 2-rijige stal bouwen, waarbij je dat wel kunt realiseren, een grotere loop afstand op tot de melkrobot en het voerhek en wanneer je dit op wilt lossen met extra doorsteken, dan heeft dit ook weer nadelen voor het koeverkeer als je koeien in de wachtruimte achter de robot wilt doen of koeien uit de koppel wilt selecteren. Vaak zien wij dan ook dat in dat soort stallen de doorsteken continu zijn afgesloten. Ook is een 2x3-rijige stal per koe veel voordeliger te bouwen, en heeft het kortere en efficiëntere looplijnen voor zowel boer als koe, wat het robot- en voerhek bezoek ten goede komt. We zouden het betreuren dat dit staltype niet meer toegepast kan worden door een eis qua voerplekken, terwijl dit bij robotmelken en automatisch voer aanschuiven niet als dierwelzijnsprobleem speelt.

Maatvoering eenlingboxen

Wij vinden de eis van 1,5 m² per eenling box voor de eerste 14 dagen erg ruim. Wij hebben onlangs nog geïnvesteerd in nieuwe verrijdbare eenlingboxen met een gangbare maatvoering van 1.30 x 0,90 cm, ter vervanging van onze oude eenlingboxen met een veel kleinere maatvoering. Dit is een veel voorkomende maatvoering, waarbij kalveren zich prima kunnen omdraaien in de box en gedurende twee weken ons inziens voldoende bewegingsruimte hebben. Dat is wat anders wanneer je kalveren langer dan 14 dagen in deze maatvoering houdt.

Bij verschillende bedrijven is het aanbod van eenlingboxen ook rond deze maatvoering, slechts bij enkele kun je sinds kort XL boxen krijgen die voldoen aan de 1,5 m² eis. Wij vinden het wel erg ver gaan, wanneer de Europese wetgeving aangeeft dat 0,8 m² voldoende is, wij in Nederland opeens over gaan op een verdubbeling van de maatvoering. Deze sluit ook niet aan bij de huidige praktijk en wat redelijkerwijs verkrijgbaar is. Om veehouders niet massaal te verplichten tot aanschaf van nieuwe eenlingboxen, met soms maar een minimaal verschil in maatvoering, lijkt ons een ruimere overgangstijd noodzakelijk. Stel in eerste instantie eisen aan de nieuw verkoop van boxen van minimaal 1,5 m² op de markt en laat veehouders de huidige gangbare maten uit faseren. Net zoals er ook geen onredelijke eisen worden gesteld aan bestaande stallen, maar deze eisen in eerste instantie alleen voor nieuwe huisvesting geldt.

Groepshuisvesting van kalveren

Wij horen van meerdere dierenartsen dat zij als deskundigen amper betrokken zijn geweest bij het convenant. Met name ten aanzien van de huisvesting van kalveren zijn daarbij zorgen. We zijn blij dat de individuele huisvesting van kalveren van 7 dagen naar 14 dagen is gegaan, omdat je anders op het meest kwetsbare moment van onderlinge besmetting de kalveren gaat samenvoegen. Pas na 14 dagen heeft het kalf d.m.v. biestverstrekking voldoende weerstand opgebouwd. Daarbij begrijp ik ook niet dat kalveren elkaar aan moeten kunnen raken in zo'n kwetsbare periode. Waarom dan nog individuele huisvesting toepassen als ze elkaar nog kunnen besmetten doordat ze elkaar aan kunnen raken en likken?

Wat betreft de groepshuisvesting zien wij ook wel voordelen, maar hebben in de praktijk ook ervaren dat dit alleen goed gaat wanneer het leeftijdsverschil tussen de kalveren en de maat van de kalveren niet te groot is. Ondanks dat wij een ver bovengemiddeld groot bedrijf hebben, lopen wij er regelmatig tegen aan dat we niet altijd passende groepen of tweetallen kunnen vormen. Dan blijft de afweging of het kalf niet beter af is om alleen in een iglo te zitten, waar ze weliswaar andere kalveren kan zien, of moet concurreren met één of meerdere kalveren die veel ouder en groter zijn dan haar. Voor bedrijven met nog veel minder kalveren is dat probleem nog groter. Het is in de praktijk niet altijd mogelijk om dit strikt toe te passen en hier te rigide aan vast houden is niet altijd in het voordeel van het kalf.

Wat betreft de kalveren bij de koe houden zijn wij duidelijk. Qua diergezondheid onwenselijk en praktisch niet inpasbaar op melkveebedrijven. Het puur voldoen op emotionele gronden aan het kalfje bij de koe, is niet altijd goed voor kalf en moeder. Wij scheidden de kalveren direct na de geboorte en zorgen dat ze snel en genoeg biest van goede kwaliteit binnen krijgen voor een gezonde start. Daarbij zien we geen stress reactie zowel bij kalf als moeder. Die zien we pas als we het kalf wel wat langer bij de koe houden. Dan is voor ons de keus niet zo moeilijk.

Afsluitend: er zitten wel degelijk hele goede aspecten in het convenant die de melkveehouderij kunnen stimuleren om stappen te zetten in een nog beter dierwelzijn. Echter, daarvoor moeten er in de vergunningverlening óók flinke stappen worden gezet en zullen er ook financiële stimulerende maatregelen moeten komen om versneld verbeteringen op het bedrijf door te kunnen voeren. Belangrijkste daarbij is dat volop ruimte wordt vergund voor bedrijven die door willen om daadwerkelijk te kunnen groeien. Intern salderen weer invoeren zonder vergunning verplichting, kleine aanpassingen zonder vergunning mogelijk maken, ruimere bouwblokken en snelle en goedkope procedures. Investerings in met name ruimere huisvesting zijn alleen financieel te doen als je het inkomen op peil kunt houden door meer liters melk in totaal te produceren. Anders zijn de meerkosten niet op te brengen en breng je de bestaanszekerheid van bedrijven in gevaar.